

Колеснік Є. В.,
студентка 6 курсу, 2 групи, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАПОБІГАННІ РЕЦЕДИВНИМ ЗЛОЧИНАМ

Ключові слова: неурядові організації, соціальна адаптація, рецидив злочину, соціальне середовище.

Анотація. У тезах розглянута роль неурядових організацій в процесі соціальної адаптації злочинців з метою запобігання рецидивним злочинам. Встановлено важливість ролі зазначених організацій в боротьбі зі злочинністю та проведені ними просвітницької роботи з колишніми засудженими.

Аннотація. В тезисах рассмотрена роль неправительственных организаций в процессе социальной адаптации преступников с це-

лью предотвращення рецидивуючим преступления. Установлено важность роли указанных организаций в борьбе с преступностью и проведенный ими просветительской работы с бывшими осужденными.

Ключевые слова: неправительственные организации, социальная адаптация, рецидив преступления, социальная среда.

Summary. The thesis considers the role of non-governmental organizations in the process of social adaptation of criminals in order to prevent recidivism. The importance of the role of these organizations in the fight against crime was established and educational work was conducted with former convicts.

Keywords: non-governmental organizations, social adaptation, recidivism, social environment.

Несприятливе протікання процесу соціальної адаптації є важливим специфічним чинником рецидивної злочинності [1, с. 346]. Соціальна адаптація передбачає взаємодію особи і соціального середовища в процесі їх взаємодії з суспільством. Процес адаптації засуджених осіб до умов життя на волі, особливо після тривалого строку її позбавлення, сам по собі винятково складний. Але від правильності та ефективності адаптації засуджених осіб в соціумі залежить рівень рецидивної злочинності.

У процесі соціальної адаптації засуджених доказали свою ефективність громадські організації. Як зазначає О. Турчина, громадський вплив на засуджених повинен відбуватися на усіх етапах: починаючи від затримання за вчинення злочину й навіть після закінчення строку відбування покарання (завершального етапу, на якому відбувається закріплення та практична реалізація напрацьованого досвіду) [2].

Можна вирізнити наступні напрями роботи неурядових громадських організацій щодо участі у процесі соціальної адаптації засуджених осіб:

Правовий. Так, члени благодійної організації «Чернігівський жіночий правозахисний центр» та громадська організація «Територія успіху» проводили особистий прийом засуджених у виправних установах, розглядали їх звернення, приймали за ними рішення, надавали правову допомогу та консультації. Консультації надавались фаховими юристами та студентами старших курсів

юридичних факультетів. Тематика консультації в основному стосувалось питань соціальної адаптації на волі: питання реєстрації, отримання паспорта, відновлення/отримання інвалідності, оформлення пенсії, порядок отримання доручень на право представництва інтересів, можливість працевлаштування, житлові питання, відновлення права власності, питання успадкування. ГО «Пенітенціарна асоціація України» та «Союз «Золотий Вік України» брали участь в обговоренні законопроектів про Дисциплінарний статут пенітенціарної системи та «Про правовий статус засуджених, які відбували покарання на тимчасово окупованій території...» [3].

Психологічний. Торезька організація Донецької обласної Ліги ділових та професійних жінок впровадила у роботі із засудженими, які відбувають покарання у Торезькій виправній колонії № 28, адаптований тренінг «Подолання соціально-психологічної депривації засуджених в умовах позбавлення волі». Ця тренінгова програма спрямована на реабілітацію засуджених [4, с.13].

Соціальний. Цей напрям реалізується завдяки створенню соціальних проектів «Дім на півдороги», що допомагає жінкам, які повертаються з місць позбавлення волі, проект «Розмови на межі», у яких засуджені розповідають власні життєві історії з метою донесення до суспільства думки про можливість позитивних особистісних змін у цих людей. Також може полягати у посиленні взаємодії засуджених із представниками суспільства [5].

Матеріально-економічний. Цей напрям реалізується шляхом надання гуманітарної допомоги засудженим у вигляді продуктів харчування та засобів особистої гігієни, отриманні засудженими великодніх пасок та крашанок тощо [3].

Також неурядові організації допомагають засудженим, шляхом проведення просвітницької роботи, що полягає у сприянні отриманню спеціальності та їх працевлаштуванню, проведення спортивно-оздоровчих заходів, організація концертів та творчих конкурсів.

Як підсумок, неурядові організації посідають важливе місце у боротьбі із злочинністю, оскільки сприяють у здійсненні повторного процесу засвоєння засудженими особами соціальних норм, цінностей, ролей та навичок, що є адаптивними для існування особи в соціумі, а не у кримінальному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінологія : підручник / [Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін.]; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2020. 384 с.

2. Турчина О. С. Роль громадського впливу в запобіганні вчиненню постпенітенціарних рецидивів: *Підприємництво, господарство і право*. 2017. Вип. 7 (257). С. 134–137.

3. Проскура В. В. Роль громадських організацій у ресоціалізації засуджених до позбавлення волі. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. 2018. Т. 21. № 5. С. 54–65.

4. Дзюман О.В. Проблеми реалізації соціальної роботи в установах виконання покарань із засудженими до довічного позбавлення волі. Біла Церква, 2008. С.13–15.

5. Офіційний сайт Всеукраїнської благодійної організації «КОН-ВІКТУС УКРАЇНА». URL: <http://www.convictus.org.ua/ru/contact>.

Науковий керівник: к.ю.н., асистент О. В. Новіков